

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

Beslut
2019-06-19

Diarienummer
551-46622-2018
Dossienummer
1498-1155

Sida
1(16)

Buhrenstjerna Farming AB
artur@bfarming.se

Tillstånd till djurhållning på fastigheten Kungslena 28:14 i Tidaholms kommun

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 1.10-i (B)
Industriutsläppsverksamhet

Miljöprövningsdelegationens beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen ger Buhrenstjerna Farming AB (556772-8901) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad djurhållning på fastigheten Kungslena 28:14 i Tidaholms kommun.

Tillståndet gäller för djurhållning omfattande högst 4 960 platser för slaktsvin. Tillkommande djurstall ska lokaliseras enligt det som framgår av bilagan till detta beslut.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor för tillståndet

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Hantering, lagring och transport av fodermedel och organiska gödselmedel ska ske på sådant sätt att förorening av yt- och grundvatten inte kan ske. Eventuellt läckage och spill ska omedelbart tas omhand.
3. Uppkommer olägenheter av betydelse från flugor, lukt eller annan påverkan från verksamheten ska åtgärder omedelbart vidtas så att olägenheterna upphör.

Avlopp från foderkök m.m.

4. Avlopp från foderkök, tvättvatten från rengöring av stallar samt förorenat dagvatten från utlastningsytor och andra hårdgjorda ytor vid anläggningen ska ledas till flytgödselbehållare alternativt samlas upp i annan tät behållare för omhändertagande.

5. Rengöring av maskiner med vatten och tvättkemikalier får endast ske på tät platta med avlopp till flytgödselbehållare alternativt samlas upp i annan tät behållare för omhändertagande. Vid avspolning av maskiner med enbart vatten kan detta alternativt ske på gräsbevuxen yta som saknar direkt avrinning till dräneringssystem.

Lagring och spridning av organiska gödselmedel

6. Lagringsutrymmen för organiska gödselmedel, ska vara försedda med tättslutande tak eller flytande plastduk. Alternativt kan annan täckningsmetod med motsvarande lukt- och ammoniakreducerande effekt godkännas av tillsynsmyndigheten.
7. Skriftliga avtal för mottagning av organiska gödselmedel ska upprättas som motsvarar verksamhetens behov av spridningsareal. Om spridningsarealer faller bort ska produktionen anpassas till den areal som kvarstår, alternativt nya arealer säkerställas via skriftliga avtal eller överskott av stallgödsel säljas eller avyttras på annat sätt.

Kemikalier och avfall

8. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt vid förvaringsplatsen.
9. Döda djur ska snarast transporteras till godkänd destruktionsanläggning. I väntan på transport ska djuren förvaras på ett betryggande sätt ur smittspridnings- och luktsynpunkt.

Buller

10. Buller från verksamheten inklusive transporter inom gårdscentrum får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

helgfri måndag–fredag	kl. 07.00–18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00–07.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

Begränsningsvärden enligt första stycket ska kontrolleras genom mätningar vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätningar vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra mer än obetydligt ökade bullernivåer och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att kontroll är befogad.

Kontrollprogram

11. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Av kontrollprogrammet ska minst framgå mät- och beräkningsmetod, mät-/beräkningsfrekvens och utvärderingsmetod för
 - växtnäringens balans med avseende på kväve och fosfor,

- analys av organiska gödselmedel med avseende på torrsubstanshalt, totalkväve, ammoniumkväve och fosfor.

Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk eller det senare datum som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Avveckling av verksamheten

12. Verksamhetsutövaren ska till tillsynsmyndigheten i god tid före en eventuell nedläggning av hela verksamheten ge in en avvecklingsplan och ifråga om del av verksamheten en anmälan om nedläggningen. Om det finns behov får tillsynsmyndigheten efter anmälan föreskriva att en avvecklingsplan ges in.

När tillståndet får tas i anspråk

Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har fått laga kraft (verkställighetsförordnande).

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när tillståndet tas i anspråk.

När verksamheten ska ha satts igång (igångsättningsstid)

Den utökade verksamheten enligt tillståndet ska ha satts igång senast sex år efter att detta beslut har fått laga kraft. Annars förfaller tillståndet i dessa delar.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när den utökade verksamheten sätts igång enligt etapp 1 respektive etapp 2.

Tidigare tillstånd återkallas

Miljöprövningsdelegationen återkallar tillståndet givet av delegationen den 7 maj 2015 (dnr 551-24387-2014). Återkallelsen gäller från och med att detta beslut har fått laga kraft och det nya tillståndet tagits i anspråk. Återkallelsen görs med stöd av 24 kap. 3 § första stycket 6 miljöbalken.

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Västgöta-Bladet och Skaraborgsbygden.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet i Tidaholms kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till ansökan

Buhrenstjerna Farming AB (sökanden) ansöker om tillstånd till befintlig och utökad slaktsvinsproduktion. Ansökan föranleds av att sökanden vill fortsätta utveckla verksamheten och göra den bärkraftig.

Tidigare tillstånd till verksamheten

Miljöprövningsdelegationen gav den 7 maj 2015 (dnr 551-24387-2014) tillstånd till slaktsvinsproduktion på fastigheten Kungslena 28:14 i Tidaholms kommun. Tillståndet omfattar djurhållning om högst 2 320 platser för slaktsvin. För tillståndet gäller följande villkor:

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Verksamheten vid anläggningen, inklusive transporter, ska ske så att förorening av yt- och grundvatten inte uppkommer. Spill ska omedelbart tas omhand.
3. Avlopp från foderkök ska samlas upp i tät behållare eller ledas till flytgödselbehållare.
4. Lagringsutrymmen för flytgödsel ska förses med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk. Tillsynsmyndigheten kan medge annan täckningsmetod med motsvarande funktion.
5. Transport av stallgödsel ska ske med ändamålsenliga fordon och på sådant sätt att spill inte uppkommer.
6. Skriftliga avtal för mottagning av stallgödsel ska upprättas som motsvarar verksamhetens behov av spridningsareal. Om spridningsarealer faller bort ska produktionen anpassas till den areal som kvarstår, alternativt nya arealer säkerställas via skriftliga avtal eller överskott av stallgödsel säljas eller avyttras på annat sätt.
7. Tillståndsinnehavaren ska kontinuerligt, dock minst en gång per år, rapportera till tillsynsmyndigheten vilka som har tagit emot gödsel. Vidare ska det framgå mängd och datum för leveranser samt hur stor areal som varit tillgänglig för gödselspridning.
8. Tillståndsinnehavaren ska informera de parter där avtal eller motsvarande har ingåtts, om följande:
 - de villkor som gäller för lagring av stallgödsel enligt detta tillstånd
 - att Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62, omtryckt SJVFS 2013:40, med senare ändringar) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, är tillämpliga
 - aktuella analysresultat för stallgödsel.
9. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Tankar och cisterner ska vara försedda med skydd mot överfyllning.

10. Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

helgfria måndagar–fredagar	kl. 07.00–18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00–07.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

Momentana ljud nattetid (kl. 22.00–07.00) får utomhus vid bostäder högst uppgå till 55 dB(A).

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid be-rörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

11. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska förutom att ge svar på hur kontroll ska ske av hur de villkor som fastställts i tillståndet ska uppfyllas, även omfatta kontroll av påverkan på vattenrecipienten samt ange hur verksamheten i övrigt kontrolleras bland annat med avseende på mätmetod och mätfrekvens. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk.
12. En stallbalansberäkning ska finnas för verksamheten och ska uppdateras vid förändringar som påverkar denna beräkning. Den aktuella stallbalansberäkningen ska lämnas till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten.
13. Analys av flytgödselns innehåll av fosfor och kväve ska ske minst en gång per år. Analysresultatet ska lämnas till tillsynsmyndigheten i samband med miljörapporten.
14. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten i god tid.
15. Planerade förändringar i gödselhantering ska i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten.

Miljöprövningsdelegationen överlät åt tillsynsmyndigheten att besluta om ytterligare villkor avseende spridning av stallgödsel.

Sökandens samråd med myndigheter och enskilda

Enligt 6 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska verksamheten antas medföra en betydande miljöpåverkan. Sökanden har samrått med myndigheter, de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten, och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Samrådet har handlat om verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning (avgränsningssamråd).

Hur ansökan har handlagts

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 19 december 2018. Ansökan har kungjorts i ortstidningarna och remitterats till Länsstyrelsen (tillsynsmyndighet), Samhällsbyggnadsnämnden i Tidaholms kommun och Trafikverket.

Yttranden har kommit in från samtliga remissinstanser. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Hur verksamheten klassificeras

Verksamheten klassificeras enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) med verksamhetskod

- 1.10-i (B) Anläggning för djurhållning med mer än 2 000 platser för växande grisar som är tyngre än 30 kilogram och avsedda för produktion.

Verksamheten omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250).

Vad ansökan avser

Sökanden ansöker om utökat tillstånd för att på Kungslena 28:14 bedriva djurproduktion omfattande 5 000 platser för slaktsvin. För att genomföra utökningen planeras att förlänga tre av de befintliga stallen i två etapper.

Sökanden yrkar på verkställighetsförordnande. Skälet är att sökanden har affärsuppgörelser med säljare av smågrisar, köpare av slaktsvin och leverantörer av stall och utrustning. Fördrojning äventyrar dessa affärsuppgörelser.

Sökanden yrkar att verksamheten ska ha startat i alla stallbyggnader inom sex år.

Sökandens förslag till villkor för verksamheten

Sökanden föreslår att samma villkor som gäller för nuvarande verksamhet, se ovan, ska gälla för den ansökta verksamheten.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Befintlig verksamhet

I dag bedrivs en konventionell slaktsvinsproduktion i fyra stall med totalt 2 320 platser för slaktsvin, vilket ger en årlig uppfödning av ca 7 500 slaktsvin.

Gödselhanteringen utgörs av flytgödsel som samlas upp från stallarna till pumpbrunnar och sedan pumpas till en flytgödselbrunn med stabilt svämtäcke. Verksamheten bedriver ingen egen växtodling utan all gödsel säljs via avtal och allt foder, strömedel m.m. köps in utifrån. Foderråvaran består av en mix av foderslag. Flertalet av foderslagen är restprodukter från livsmedelsindustrin. Foderslag som används är premix, lättdrink, spillmjölk, bröd/deg, öljäst och rapsmjöl.

Verksamhetens vattenbehov är ca 29 m³ per dygn och vatten tillförs via en vattenledning från en naturlig källa som strömmar ur Varvsberget ca 2 km från stallarna.

Kemikalier hanteras i en liten omfattning inom djurhållningen och utgörs då främst av mediciner, desinficeringsmedel och vid behov råttgift. Dessa förvaras inomhus i kontoret.

Elförbrukningen är i dagsläget ca 100 MWh per år och dieselförbrukningen uppgår till ca 1,5 m³ per år. De finns inga tankar för diesel eller eldningsolja utan diesel köps i dunk vid behov från på drivmedelsstation.

Den största avfallsposten i verksamheten är kadaver. Mängden beräknas till ca 1,6 % av mängden djur. Dessa kadaver förvaras i slutna container i väntan på borttransport till godkänd destruktionsanläggning. Övrigt avfall utgörs av utbytta lysrör, medicinflaskor och kanyler.

Lukt- och ammoniakutsläpp är förknippade med djurhållningen. Utsläppen från befintligt stall beräknas till 2,4 kg ammoniak per plats och år, vilket med marginal är lägre än gränsvärdet 2,6 kg ammoniak per plats och år som anges i BAT-slutsatserna.

Spillvatten i form av tvättvatten från stallar och foderkök samlas upp i gödselbehållaren. Det saknas sanitärt avloppsvatten i personalutrymmet. Dagvatten från takytor ytor avleds via dräneringssystem i åkermarken till befintliga stamledningar och vidare till Ösan.

Transporter till och från verksamheten sker via egen framfartsväg till och från länsväg 2878. Därifrån är det ca 500 m till riksväg 26 på vilken majoriteten av transporter sker vidare.

Ansökt verksamhet

På gården planeras en utökad djurhållning med 2 640 nya platser, till totalt 4 960 platser för slaktsvin. Nybyggnation planeras genom förlängning av tre av de befintliga stallen och kommer att ske i etapper. I första etappen kommer ett av stallen förlängas och i etapp 2 kommer de två sista stallen att förlängas (se bilagan). Efter utbyggnad kommer antalet levererade slaktsvin att bli ca 16 000 per år.

De nya platsernas inhysningssystem bygger på samma uppfödningssystem som tidigare, med långtrågsboxar, flytgödsel och frånluftsventilation på taket.

Mängden flytgödsel från den planerade verksamheten skulle schablonmässigt uppgå till 7 540 m³ per år vid tio månaders lagring i etapp 1 och 11 700 m³ vid fullt utbyggd verksamhet i etapp 2, vid beräkning enligt Jordbruksverkets beräkningsprogram VERA. Precis som i den befintliga verksamheten kommer gödseln efter utbyggnad av verksamheten att i lagras i egna och hyrda gödselbrunnar och all gödsel säljas vidare. För etapp 1 finns tillräckliga kontrakt på både lagring och spridningsareal, men inför etapp 2 behövs ytterligare 4 200 m³ lagringsvolym för gödsel och ca 180 ha spridningsareal som kommer att redovisas till tillsynsmyndigheten innan produktionen i etapp 2 startar.

Kapacitetsmässigt ska den naturliga vattenkällan klara att leverera vatten med marginal även till den planerade verksamheten. Vattenförbrukningen (maxuttag) beräknas stiga för den planerade verksamheten till ca 44 m³ per dygn.

Elförbrukningen kommer öka till ca 180 MWh per år och dieselförbrukningen beräknas i sin tur öka till ca 2 m³ per år.

Mängden kadaver beräknas öka i förhållande till mängden djur.

Lukt- och ammoniakutsläpp från nya stall beräknas vara desamma som i nuvarande verksamhet, vilket med marginal är lägre än gränsvärdet som anges i BAT-slutsatserna. I verksamheten uppstår även utsläpp under lagring av gödseln. Ingen utökning av gödsellagringsvolymen kommer att ske på gården, då gödsel säljs vidare till andra verksamheter.

Transporterna till och från gården kommer att öka men blir inte omfattande. Det blir totalt ca 16–17 externa transporter per vecka.

Statusrapport

Då det av utredningen framgår att de potentiellt miljöfarliga ämnena som används i verksamheten hanteras i så liten mängd eller på ett sådant sätt att en spridning till mark och vatten i området kan uteslutas, bedöms en vidare kartläggning av ämnenas farlighet inte behövas. Vad gäller ammoniak förekommer denna aldrig i koncentrerad form utan späds ut i luft redan vid avgång från gödsel och djur för vidare spädning i ventilation och omgivande luft. Sökanden beslutar med ledning av ovanstående utredning att en statusrapport inte behöver upprättas för området.

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll

Lokalisering

Kungslena 28:14 är belägen i en jordbruksbygd i Varvs församling i Tidaholms kommun och omfattas inte av detaljplan. Närmaste större tätort (Tidaholm) är belägen ca 10 km sydost om gården. Inom 500 m från befintliga stall finns två närboende förutom fyra egna hus runt brukningscentrum. Den förhärskande vindriktningen är från sydväst.

På ett avstånd av ca 500 m västerut och ca 1 km norr om brukningscentrum finns ett större sammanhängande område som är utpekad som riksintresse för naturvården (NRO 14108 ”Plantaberget, Varvsberget, Gerumsberget och Gisseberget”, dvs. de fyra östliga platåbergen på Falbygden).

Enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök finns inga kulturhistoriska fornlämningar i nära anslutning till brukningscentrum. Väster och söderut finns flera fornlämningar ca 1 km bort.

Huvudalternativet för lokalisering av den ansökta utökningen innebär att tre av de befintliga stallen förlängs. Möjligheten att hitta en bra alternativ plats begränsas bl.a. av att sökanden vill råda över marken, men en alternativ placering är på gården Klippegården, (Tidaholm Kungslena 51:1). Fastigheten ägs av sökanden. Platsen ligger öster om nuvarande stallar och foderanläggning. Den alternativa platsen bedöms realistisk med hänsyn till att ingen skyddsvärd natur och kulturmiljö bör påverkas. För ekonomi, transporter, gårdsbild och skötsel är den ett sämre alternativ. Det blir fler transporter och logistiken blir sämre för transporter och även för skötsel och tillsyn. Extra investeringar behöver också göras för foderberedning, foderlager, vägar, planer, vattenuttag, elanslutning m.m. Positivt kan vara att en uppdelning kan var bättre ur smittsynpunkt.

Nollalternativ

Alternativet att inte utöka innebär negativa konsekvenser för sökanden. Dels skulle lönsamheten bli sämre och dels hämmas företagets långsiktiga utveckling. Gården

är belägen i en utpräglad jordbruksbygd, men där den totala djurproduktionen tyvärr har minskat under de senaste decennierna. Därför är det både miljömässigt och samhällsekonomiskt bra att en modern djurproduktion kan utvecklas och bedrivas i denna del av Sverige. Det gör att lokalt odlade grödor och biprodukter från närliggande livsmedelsindustrier kan användas i ett kretslopp i närområdet, samt att växtnäring från stallgödsel ersätter handelsgödsel. Smågrisarna som ska köpas in finns hos andra lantbruksföretag i Västsverige och flera slakterier som vill köpa grisar finns i närområdet. Verksamheten ger också värdefulla arbetstillfällen åt företagets ägare och för anställd arbetskraft. Dessutom ger det mer underlag för utveckling och arbete i de företag som anlitas och behövs för kringservice.

Miljökonsekvenser

För att minimera miljöpåverkan och negativa effekter på människors hälsa kommer det att användas teknik och försiktighetsåtgärder för att minska lukt, buller, transporter, förluster av växtnäring, samt åtgång av vatten och energi. Hänsyn kommer också tas för att undvika påverkan på vattendrag och kultur- och naturmiljö.

Vid hantering av stallgödsel finns det alltid risk för förluster av näringsämnen och luktolägenheter i närområdet. Störst risk för störningar uppstår i samband med flytt och transport av gödseln. Riskerna begränsas genom att gödseln kommer att transporteras till stor del med lastbil och med rena och ändamålsenliga fordon.

Stallen kommer att byggas och förses med utrustning som är beprövad och ger grisarna förutsättningar för en bra närmiljö. Tillsammans med en god djurhälsa och skötsel ökar det djurens möjlighet att omvandla fodret effektivt. Lagringskapaciteten kommer att vara god och gödselbehållare kommer att bottenfyllas och ha stabila svämtäcken.

Transporter kommer att öka främst av djur, gödsel och foder. För att minimera påverkan kommer väl anpassade fordon med fulla lass att användas och det kommer att ske ett kontinuerligt arbete för optimal logistik. Externa transporter beräknas att bli 15–16 stycken per vecka.

Buller från själva produktionen kommer inte att påverka omgivningen i någon större omfattning.

Energien används effektivt genom isolerande stall, kollektorslang/golv, effektiv ventilation och belysning. Energi till foderberedning är låg, då varken torkning eller malning av foder sker. Bränsle går åt bara till flytt av bröd (och gräsklippning). Utgödningen är linutgödning, vilken är mer energisnål än hydraulisk utgödning. Värt att notera är dagens låga siffra på endast 14 kWh per gris, vilket framför allt beror på låga kostnader för foderberedning. Sökanden arbetar kontinuerligt med energieffektivisering. Inom företaget används elbil och förnybar energi produceras via andelsägande i vindkraftspark. Tack vare det produceras betydligt mer el än vad som används inom grisproduktionen. I företaget har även gjorts en investering till 50% i en publik laddningsstation för elfordon vid väg 26.

I avrinningsområdet där brukningscentrum ligger finns vattendraget Ösan (WA4505990). Den ekologiska statusen för näringsämnen klassad som god. Detsamma gäller för den kemiska statusen för parametern bekämpningsmedel. Sökandens bedömning är att verksamheten kommer att bedrivas med minimal

påverkan tack vare insatser i produktionen för att minimera utlakning, god hantering av kemikalier samt med en fungerande egenkontroll för verksamheten.

Yttranden i sammanfattning

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd ges för fortsatt och utökad slaktsvinsproduktion med totalt 4 960 platser i befintliga och tillbyggda stallbyggnader enligt huvudalternativet. Länsstyrelsen tillstyrker också sökandens förslag på villkor men förutsätter att Miljöprövningsdelegationen tar hänsyn till den exakta utformningen utifrån vad som är vanligt för branschen.

Länsstyrelsen har inget att invända mot sökandens förslag till klassificering och igångsättningstid, men tar inte ställning till sökandens yrkande om verkställighetsförordnande utan anser att denna fråga ska avgöras genom Miljöprövningsdelegationens helhetsbedömning.

Det finns beslutade slutsatser om bästa tillgängliga teknik. Länsstyrelsen bedömer att sökande uppfyller dessa. Den motivering som sökanden har gett till varför en statusrapport inte behöver upprättas är tillräcklig.

Samhällsbyggnadsnämnden i Tidaholms kommun

Samhällsbyggnadsnämnden tillstyrker den utökade slaktsvinsproduktionen.

Under den tid som sökanden har bedrivit verksamhet på fastigheten har inga klagomål kommit in till nämnden. Inte heller har nämnden hört från någon i samband med det nu sökta tillståndet.

Gården ligger i ett öppet, ej detaljplanlagt jordbrukslandskap. Inga planändringar är aktuella. Större delen av fastigheten ligger inom ett riksintresseområde för kulturmiljövården. I detta fallet avses ett öppet odlingslandskap, vilket det lär förbli med utökad verksamhet.

Trafikverket

Trafikverket gör bedömningen att transportökningen (från 11–12 till 16–17 transporter per vecka) håller sig inom vad som får anses rimligt och att den inte i nämnvärd omfattning påverkar statlig infrastruktur. Trafikverket anser att den föreslagna lokaliseringen är fördelaktig i och med närheten till väg 26, vilken har god kapacitet.

I Trafikverkets planering för de kommande åren finns ett nytt vänstersvängfält på väg 26 vid Kungslena i syfte att öka trafiksäkerheten och framkomligheten på vägen. Ifall en förändring av den befintliga anslutningen till väg 2878 planeras ska ansökan lämnas till och behandlas av Trafikverket enligt 39 § väglagen. I det fall befintlig anslutning inte kommer att byggas om vill Trafikverket ändå uppmana sökanden att asfaltera de första 10 metrarna av den enskilda vägen för att minimera risken att grus och jord dras med ut på den allmänna vägen.

Sökandens bemötande av yttrandena

Sökanden har inga invändningar mot inkomna yttranden.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas?

Sökanden har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Miljöprövningsdelegationen finner att miljökonsekvensbeskrivningen har den omfattning och detaljeringsgrad som krävs för att den ska kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Därmed kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas enligt 6 kap. 42 § miljöbalken.

Är statusrapporten tillräcklig?

Den verksamhet som ansökan omfattar är en industriutsläppsverksamhet och då ska ansökan innehålla en statusrapport som beskriver nuläget i mark och grundvatten. Enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250) krävs dock inte en statusrapport om risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs. Miljöprövningsdelegationen bedömer att risken är liten för att den verksamhet som ansökan omfattar medför föroreningskada. Därför krävs ingen statusrapport i detta fall.

Är verksamheten tillåtlig?

Den aktuella utökningen är avsedd att göras i anslutning till befintlig verksamhet med djurhållning på gården. Huvudalternativet för lokalisering av det nya stallet ligger i direkt anslutning till gårdscentrum och byggs ihop med befintliga stallar.

Av ansökan framgår att det inom en radie av ca 500 m från gårdscentrum enbart finns några enstaka bostäder. Inga synpunkter har framkommit som ifrågasatt lokaliseringen enligt huvudalternativet.

Verksamheten strider inte mot gällande detaljplan. Den är även förenlig med kommunens översiktsplan. Det finns ingen risk för påtaglig skada på något riksintresse för naturvård eller annat ändamål. Det finns inga Natura 2000-områden eller andra skyddade markområden som påverkas av verksamheten.

All hantering av gödsel och foderrester sker i ett slutet system och pumpas till flytgödselbrunnarna, där gödsel hämtas av extern aktör. Verksamheten omfattar ingen egen växtodling som skulle kunna medföra läckage av näringsämnen till vattenrecipienten. Verksamheten kommer således inte att försvåra möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten Ösan.

Mot bakgrund av ovanstående ska tillstånd för verksamheten lämnas.

Är verksamheten förenlig med lagstiftning som gäller parallellt?

I februari 2017 offentliggjordes BAT-slutsatser (slutsatser om bästa tillgängliga teknik) för intensiv uppfödning av fjäderfä och gris i EU-kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/302. Det finns därmed en BAT-slutsats med begränsningsvärde, s.k. BAT-AEL, för ammoniakutsläpp från stallar som för växande grisar ska kunna innehållas i intervallet 0,1–2,6 kg ammoniak per djurplats och år. Intervallets nedre gräns är kopplad till användning av ett luftreningssystem, vilket i det här fallet inte bedöms som skäligt att kräva för verksamheten. Däremot ska den övre gränsen, 2,6 kg, klaras.

Av ansökningshandlingarna framgår att ammoniakutsläppen från de befintliga och tillkommande stallen beräknas uppgå till 2,4 kg per djurplats och år. Detta betyder att BAT-AEL förväntas komma att klaras i den utökade verksamheten. Efterlevnad av BAT-slutsatserna ska redovisas årligen i samband med miljörapporten och Miljöprövningsdelegationen anser inte att det finns skäl till någon ytterligare reglering av ammoniakutsläppet än vad som redan framgår av BAT-slutsatserna.

Vilken omfattning ska tillståndet ha?

Sökanden har yrkat på en djurhållning på 5 000 platser för slaktsvin men det faktiska antalet platser som inryms i den sökta verksamheten är 4 960, vilket även är det antal som beräkningar och beskrivningar i ansökan utgår från. Tillståndet ska därför gälla för en djurhållning med högst 4 960 platser för slaktsvin.

Vilka villkor behövs för tillståndet?

Med anledning av sökandens förslag på villkor och remissinstansernas synpunkter gör Miljöprövningsdelegationen följande överväganden när det gäller villkor för verksamheten. De villkor som är av karaktären standardvillkor och överensstämmer med vad som är brukligt vid den här typen av verksamhet med liknande storlek och omgivning motiveras inte närmare.

Villkor 2 – Hantering, lagring och transporter

Vid hantering av fodermedel och organiska gödselmedel är det viktigt att minimera risken för läckage eller spill. Detta gäller för hela kedjan från och till verksamheten. Skulle eventuellt läckage eller spill ändå uppkomma ska det omedelbart tas omhand.

Villkor 3 – Åtgärder vid olägenheter

Generellt finns risk för olägenheter från flugor och lukt vid den nu aktuella typen av djurhållning. Det kan inte uteslutas att även andra källor till olägenheter kan uppstå, exempelvis damm, vibrationer och buller från transporter, fläktar, maskiner och annat.

Villkor 4 och 5 – Avlopp från foderkök m.m.

Avloppsvatten som uppkommer vid hantering i och rengöring av foder- och utrymmen för gödsel innehåller näringsämnen. Det behöver därför hanteras så att läckage och spill inte sprids till omgivningen och inte direkt belastar vattenrecipienter.

Villkor 5 medger olika hantering av det vatten som uppkommer beroende på vilken typ av rengöring av maskinparken det är fråga om. Huvudspåret är att all rengöring

ska ske på en tät platta med avlopp till flytgödselbehållaren eller motsvarande. Syftet är att förhindra att tvättkemikalier eller oljeföroreningar kan förorena mark eller vatten. För det fall enklare avspolning av maskiner behöver ske och man inte använder några kemikalier medger villkoret att det får ske på en gräsbevuxen yta där det inte finns dräneringssystem i närheten.

Villkor 6 – Lagring av organiska gödselmedel

Genom att hålla lagringsbehållarna täckta minskar utsläppen av metan från gödseln. Därför är det skäligt att föreskriva villkor om krav på täckning av lagringsbehållare som innehåller organiska gödselmedel för att begränsa utsläppen av kväveföreningar och metan till luften. Utöver tak är flytande plastduk tillåten som täckning. Tillsynsmyndigheten kan även godkänna svämtäcke, halm eller motsvarande organiska material som alternativ till tak eller flytande plastduk. Dock ska alltid ett heltäckande och stabilt täckningsalternativ användas.

Villkor 11 – Kontrollprogram

I villkoret finns listade några parametrar som minst ska finnas med i kontrollprogrammet. Därutöver bör innehållet i kontrollprogrammet avgöras i samråd med tillsynsmyndigheten. Kontrollprogrammets innehåll kan behöva variera från tid till annan och detaljreglering av kontrollprogrammets innehåll är därför inte önskvärt i villkor.

Villkor 12 – Avveckling av verksamheten

Även om risken för förorening av marken bedöms som liten, bör verksamhetsutövaren ge in en anmälan eller avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten om och när djurhållningen upphör.

När får tillståndet tas i anspråk?

Ett verkställighetsförordnande är ur processuell synvinkel ett undantag från huvudregeln att ett avgörande ska ha fått laga kraft innan ett tillstånd får tas i anspråk. Högsta domstolen har uttalat (se NJA 2012 s. 623) att det är verksamhetsutövaren som ska visa på konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följderna av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Verksamhetsutövarens intresse måste med viss marginal väga tyngre än de intressen som talar för att det bör finnas ett avgörande med laga kraft innan verkställighet får ske. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras.

Det har inte framkommit några motstående intressen för den sökta verksamheten. Ett verkställighetsförordnande skulle i detta fall inte heller medföra några oåterkalleliga skador på människors hälsa och miljön. Med beaktande av sökandens argument i denna del bedömer Miljöprövningsdelegationen att verkställighetsförordnande kan beviljas.

Övriga överväganden

Krav på minsta lagringsutrymme för gödselproduktionen i jordbruksföretag, regleras i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket och bedöms utgöra tillräckliga krav. Inget särskilt villkor fastställs därför om minsta lagringsutrymme.

Ansvar för att ha tillräckligt lagringsutrymme, för närvarande minst motsvarande tio månaders gödselproduktion, ligger på verksamhetsutövaren.

Sökanden har inte haft något att invända mot Trafikverkets uppfattning att det i anslutningen mellan den enskilda och den allmänna vägen kan vara nödvändigt att asfaltera minst 10 m in på den enskilda vägen. Miljöprövningsdelegationen förutsätter att detta kommer att ske i förekommande fall.

Enligt Miljöprövningsdelegationens uppfattning omfattas den vattenverksamhet som förekommer (bortledning av grundvatten för djurproduktion och tvätt av stallar m.m.) inte av tillstånds- eller anmälningsskyldighet enligt 11 kap. miljöbalken. Det bör dock observeras att bortlett grundvatten inte utan vidare får användas för annan verksamhet, exempelvis bevattning av grödor, då undantagen för tillstånds- eller anmälningsskyldighet enligt 11 kap. i så fall inte är tillämpliga.

Sammanfattande bedömning

Förutsatt att de föreskrivna villkoren iakttas anser Miljöprövningsdelegationen sammanfattningsvis att verksamheten går att förena med målen för miljöbalken, de allmänna hänsynsreglerna och en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Därför ska tillstånd ges till verksamheten.

Information

Om verksamheten ska ändras kan det krävas ett helt nytt tillstånd, ändringstillstånd eller anmälan till tillsynsmyndigheten (se 1 kap. 4 och 11 §§ miljöprövningsförordningen [2013:251]).

Om verksamheten överläts till någon annan fysisk eller juridisk person ska den nya verksamhetsutövaren snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det (se 32 § förordningen [1998:899] om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Om det behövs en säkerhet för att tillståndet ska vara giltigt, måste den nya verksamhetsutövaren ställa en egen säkerhet som Miljöprövningsdelegationen ska godkänna.

Detta tillstånd innebär inte att verksamhetsutövaren slipper krav som följer av andra bestämmelser, exempelvis enligt 11 kap. miljöbalken om vattenverksamhet, kulturmiljölagen (1988:950), väglagen (1971:948) eller plan- och bygglagen (2010:900). Det kan handla om att det också är nödvändigt med tillstånd till eller anmälan av vattenverksamhet, tillstånd för ingrepp i fornlämning, anslutning av enskild väg till allmän väg, eller bygglov.

Exempel på andra förordningar och föreskrifter som gäller vid sidan av detta tillstånd är

- förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter)
- djurskyddslagen (2018:1192) och djurskyddsförordningen (2019:66)

Alla som bedriver eller har bedrivit en miljöfarlig verksamhet ansvarar för efterbehandling av mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är förorenade. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (se 2 kap. 8 § och 10 kap. miljöbalken).

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Anders Hjalmarsson, ordförande, och Marika Lundmark, miljösjakkunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Robert Ernstsson, miljöhandläggare.

Anders Hjalmarsson

Marika Lundmark

Detta beslut har godkänts digitalt. Det saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar du Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 24 juli 2019**.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (t.ex. Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 10 juli 2019**.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt

- hur du anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga

Karta över gårdscentrum

Sändlista

Externt

- Anna Johansson, anna.johansson1@lrfkonsult.se
- Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Länsstyrelsen/Enheten för miljötillsyn, miljoskydd.vastragotaland@lansstyrelsen.se
- Samhällsbyggnadsnämnden i Tidaholms kommun, samhallsbyggnad@tidaholm.se
- Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se
- Trafikverket, goteborg@trafikverket.se
- Aktförvararen i Tidaholms kommun, tidaholms.kommun@tidaholm.se

Internt

- Anders Hjalmarsson
- Marika Lundmark
- Robert Ernstsson
- Monica Lind
- Katja Almqvist
- Elisabeth Lindqvist Tärneld

Karta över gårdcentrum

1. Gödselbrunn, 800 m³
 2. Stall 1, 140 platser
 3. Stall 2, 420 platser (1998)
 4. Stall 3, 880 platser (2008)
 5. Stall 4, 880 platser (2009)
 6. Halmlada
 7. Foderkök
 8. Fodertank
 9. Blandartank
 10. Förråd, Snickarbod,
Farligt avfall, Eventuella Kemikalier
 11. Kadavercontainer
- Nybyggnation:
12. Stall etapp 1, 880 platser
 - 13.+ 14. Stall etapp 2, 880 +
880 platser